

“M’agraden els personatges singulars que contenen històries a la vora del foc”

Ramon Erra (Vic, Osona, 1966), autor dels dos llibres de contes, publica a la Magrana la novel·la *Desfent el nus del mocador*.

—Veig que heu plantejat la narració en forma de cercles concèntrics, al voltant d’un bar de carretera, cosa que correspon a la idea del títol, d’anar desfent un nus. M’imagino que quan vàreu tenir pensada aquesta estructura vàreu veure clara la novel·la, no?

—No era previ, la veritat. Em vaig proposar de fer una novel·la sobre un lloc —un espai— i uns personatges, i després, poder crear nostàlgia d’això. I vaig veure que aquesta estructura de cercles concèntrics m’anava bé perquè podia presentar els personatges al lector, bo i donant-los aquest vel de nostàlgia. I d’aquí ve aquest anar endavant i endarrere.

—Cada cercle té autonomia, però deixa moltes vies de comunicació obertes que enllacen amb els altres cercles.

—Sí. Però també hi ha un fil que els va lligant tots. I tots, com onades, van xocant contra l’escullera. La història del present, que és lineal, apareix a tots els cercles.

—El fet que el cambrer protagonista i narrador vulgui ser escriptor fa pensar que es troba al costat de l’autor, agermanat. I que la novel·la té un component autobiogràfic.

—A més, jo vinc d’una família dedicada a l’hostaleria i sé què és estar darrere el taulell d’un bar. Però no és gens autobiogràfic. L’he fet cambrer perquè me’l puc inventar amb una certa coherència. Un pescador em costaria més.

—Però el novel·lista no comparteix l’actitud moral del cambrer, la seva visió, ben distant però alhora interessada, per la gent?

—Sí, però no al cent per cent. Jo sempre l’he vist com un personatge, tot i que tingui punts comuns amb mi. Fa coses que sí que faria, però també coses que no faria mai. Si és distant i irònic, és per no caure en el sentimentalisme, atès que jugo amb la nostàlgia. Parla d’un món que es desmunta.

—Com l’autor, admira els personatges singulars.

—Això és una característica que com a escriptor m’agrada. M’agrada fer sortir personatges singulars, com en Vernís, el personatge que obre horitzons, el gran baladrer que explica les grandeses que ha viscut. En el fons és una paròdia, però

Ramon Erra publica a la Magrana la novel·la *Desfent el nus del mocador*.

funciona perquè fascina. Sempre hi ha gent disposada a escoltar històries de la vora del foc.

—Al llarg de la novel·la, el narrador repeteix diverses reflexions i relata la mateixa anècdota més d’una vegada. Per què?

—És un recurs estilístic que utilitzo sempre, perquè crec que acostava el text a l’oralitat. I en aquest cas més. Com que l’estructura és complexa, la lectura, així, es fa més fluida. Molts autors clàssics ho fan. No sé si fa modern o no, però em va bé.

—El lector es trobarà que el títol de la coberta, *Desfent el nus del mocador*, és incomplet. Segons la portada, el títol es completa amb la frase “Surt un ocell”. Per què tot això?

—Una idea que m’agrada en literatura és el joc, i així començo proposant al lector que jugarem. Per a mi, el títol és tot sencer, el de la portada. És un joc una mica brossià, potser. És una proposta de jugar amb allò que llegirem. No sé quin

efecte fa. A cada lector li deu fer un efecte diferent.

—Lliga amb la sorpresa de les situacions. Amb l’atzar de la gent que s’atura al bar de carretera, no?

—Això també. És dir: “A veure què sortirà!” També té el sentit d’alliberament que ha estat per al narrador escriure aquest llibre. El narrador té un nus a dins, no solament per l’accident que ha patit, sinó perquè s’ha sentit lligat. L’ocell que es deslliura és també la transformació que sofreix el narrador en escriure el llibre.

—La novel·la transcorre sobre una doble via, la vida del cambrer, viscuda entre més vides, i la descripció d’aquestes vides que l’envolten.

—Unes vides que creen un món que pot representar uns altres mons semblants.

—Un dels perills era omplir el bar de personatges i situacions excepcionals, molt potents. O massa divertides, com la dels gitanos que van a un casament amb xandall i en baixar de l’autocar porten les joies al damunt.

—Sí. De fet, algunes escenes d’aquesta mena les he eliminat i algunes altres les he reduïdes. Volia construir una història que en tingués moltes a dins, però que no trenquessin el ritme de lectura.

Lluís Bonada